

KINDEROPVANG

Zonnekinderen

*Ieder kind als
stralend middelpunt!*

Pedagogisch beleid

www.zonnekinderen.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Visie	4
Hoofdstuk 2: Doelgroepen	7
2.1 Kinderen van 0 - 4 jaar	7
2.2. Kinderen van 4 - 13 jaar	9
2.3 Gastouderopvang voor kinderen van 0 - 13 jaar	9
2.4 Ouders/verzorgers	10
Hoofdstuk 3: Ontwikkelen en ontdekken	12
3.1 Persoonlijke competenties	12
3.2 Sociale competenties	14
3.3 Morele competenties	15
3.4 Buiten spel en bewegen	15
Hoofdstuk 4: Pedagogische praktijk	16
4.1 Integraal Kindcentrum	16
4.2 Intake en wennen	16
4.3 Mentorschap	17
4.4 Volgen van de ontwikkeling van kinderen	17
4.5 Doorgaande ontwikkelingslijn	18
4.6 Startblokken en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)	19
4.7 Iederen doet mee - Inclusief kinderopvang	20
4.8 Zorg	21
4.9 Dagritme	21
4.10 Pijlers (Sport, Cultuur, Natuur, Multimedia en Wereldwijs)	22
Hoofdstuk 5: Veiligheid en gezondheid	26
5.1 Vertrouwde relaties	26
5.2 Veilige en gezonde omgeving	27
5.3 Pedagogisch medewerkers	29
5.4 Pedagogisch beleidsmedewerkers en pedagogisch coach	31
5.5 Stagiaires en vrijwilligers	31

Voorwoord

Met trots presenteren wij u het pedagogisch beleidsplan van Kinderopvang Zonnekinderen. In dit document vertellen wij u over onze visie op kwalitatieve kinderopvang en de wijze waarop wij die visie op onze locaties in de praktijk vertalen.

Wij hechten veel waarde aan ons pedagogisch beleidsplan. Werken met kinderen is immers niet vrijblijvend: het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Visie is een dynamisch begrip. De wereld om ons heen verandert en wij zien het als onze taak om steeds opnieuw kritisch te kijken naar ons aanbod in relatie tot ontwikkelingen in de maatschappij, het onderwijs en de behoeften van ouders. Ons pedagogisch beleidsplan herijken we iedere vier jaar om er zeker van te zijn dat we blijven aansluiten bij datgene wat kinderen van ons vragen.

Om die reden zijn we trots dat we ons bij het herijken van onze pedagogische visie opnieuw hebben kunnen laten inspireren. Door de wetenschap en de literatuur, maar zeker ook door ouders en pedagogisch medewerkers. De actieve betrokkenheid van zowel ouders als medewerkers vinden we belangrijk. Immers, opvoeden en ontwikkelen doen we samen.

De gesprekken over de totstandkoming van dit pedagogisch beleidsplan kenmerkten zich door een hoge mate van betrokkenheid, inzet en passie voor de ontwikkeling van kinderen. We spraken met elkaar over de ontwikkeling van jonge kinderen, over hoe we kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen en over wat we van elkaar mogen verwachten. We leggen de lat hoog. Kinderen die aan onze zorg zijn toevertrouwd hebben recht op kwalitatief uitstekende kinderopvang. We willen hier samen met ouders en medewerkers in de komende beleidsperiode gestalte aan geven, zodat we recht doen aan ons motto: 'Ieder kind als stralend middelpunt'.

Aanvullend op dit pedagogisch beleid is er voor elke locatie een factsheet waarin de praktische vertaling van het beleid per locatie is beschreven. Hierin vindt u onder andere de groepsindeling op de locatie, het VVE aanbod, de dagindeling en de afwijkingsregeling.

Margriet Hofstee
Operationeel Directeur

September 2019

*Ieder kind
als stralend
middelpunt...*

Hoofdstuk 1 Visie

De koers van Kinderopvang Zonnekinderen is helder: wij willen kwalitatief hoogstaande, betekenisvolle en vooruitstrevende kinderopvang bieden, waar gezinnen met plezier en vertrouwen gebruik van maken. Wij willen bijdragen aan een plek waar kinderen zich maximaal kunnen ontwikkelen, zich veilig voelen en hun talenten ontdekken en ontwikkelen. Dit doen we niet alleen: we geloven in samenwerking. Samen met onze partners vormen we een op elkaar ingespeeld team met een heldere en gelijkwaardige rolverdeling, gericht op hetzelfde doel: een ononderbroken ontwikkelingslijn voor kinderen van 0 – 18 jaar.

DNA van Zonnekinderen

Onze pijlers (Sport, Natuur, Cultuur, Multimedia en Wereldwijs) laten zien wie we zijn. We leveren een bijzonder aanbod, waar we echt voor gaan en waar we trots op zijn. We kijken naar en gaan mee met de behoeften van kinderen, ouders en van onszelf. We willen vooruitstrevend en uniek zijn: inspirerend voor anderen. Onze slogan 'Ieder kind als stralend middelpunt' geeft aan dat we het kind centraal willen stellen en onze activiteiten in een positief pedagogisch klimaat willen afstemmen op de behoefte van kinderen. Onze kernwaarden zijn:

- Samenwerken
- Deskundigheid
- Talent
- Passie
- Plezier

Ieder kind als stralend middelpunt...

Samenwerken

Kinderdagopvang en buitenschoolse opvang zijn bij uitstek plaatsen om groepsgevoel te ontwikkelen. Samen spelen, samen eten, samen slapen en samen leren, leert kinderen de uitwerking van hun gedrag op anderen kennen. Daarnaast krijgen kinderen inzicht in hun eigen gevoelens en tegelijkertijd leren ze een scala aan reactiemogelijkheden. Zij leren al vroeg de betekenis van delen, helpen, rekening houden met een ander, omgaan met conflicten en opkomen voor zichzelf. Zo voeden kinderen ook elkaar

op. We zien de zorg rondom kinderen niet als een op zichzelf staand fenomeen. 'It takes a village to raise a child' is een uitspraak die duidelijk maakt dat het toegevoegde waarde heeft als partijen, die de zorg voor kinderen delen, hun krachten bundelen en actief de samenwerking zoeken. Onze belangrijkste samenwerkingspartners zijn ouders. Hoe we aan deze samenwerking vorm en inhoud geven, staat elders in dit document omschreven. Maar er zijn meer partijen die een rol spelen in het creëren van een gezonde ontwikkelingssituatie voor kinderen. Schoolbesturen en scholen vormen de belangrijkste maatschappelijke partner voor Kinderopvang Zonnekinderen. We werken intensief samen op alle niveaus. We willen vanuit onze visie graag voorzieningen vormen met een ononderbroken ontwikkelingslijn voor kinderen van in ieder geval 0 - 13 jaar. Onze ambities reiken verder en we werken aan een ontwikkelingslijn voor kinderen van 0 - 18 jaar.

Ook de lokale overheden zijn van groot belang. Een goede samenwerking met gemeenten en een gedeelde visie zorgen ervoor dat er meer gerealiseerd kan worden voor kinderen en gezinnen in een gemeente. Om die reden hechten we waarde aan intensief contact met de gemeentes in ons werkgebied. Gemeentelijk beleid is mede afhankelijk van politieke keuzes. Hierdoor hebben we in elk van de gemeenten te maken met een andere dynamiek. Hier willen we zoveel mogelijk op aansluiten en in meebewegen.

Deskundigheid

Deskundigheid richting kinderen. Oprecht luisteren naar kinderen, je verdiepen in zijn/haar belevingswereld en een open gesprek waarin kinderen mogen vertellen. Dit zorgt voor goed contact, waarin ieder kind zich gezien en gehoord voelt. Het is belangrijk dat ieder kind zich prettig, vertrouwd en op zijn/haar gemaakt voelt. Zodat ze zichzelf zijn en daardoor optimaal ontwikkelen. We willen dit aan ieder kind graag meegeven en dat begint bij onze medewerkers.

Onze medewerkers hebben de kennis, competenties en vaardigheden en zijn daarmee onmisbaar om onze koers te kunnen volgen. Medewerkers kunnen het verschil maken in de levens van kinderen. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen. Met de deskundigheid van onze medewerkers waarborgen we onze kwaliteit.

Deskundigheid uit zich ook in de professionele houding naar ouders en collega's. Duidelijke communicatie, goed kunnen luisteren en een open houding zijn heel belangrijk. Maar ook kritisch op jezelf en een ander durven zijn, dingen uitspreken en grenzen stellen. Een professionele houding is essentieel om elkaar beter te maken, te stimuleren en goed samen te werken.

Talent - Passie

Ieder kind heeft een eigen, unieke persoonlijkheid en heeft het recht zich in zijn/haar eigen tempo te ontwikkelen. Onze pedagogisch medewerkers sluiten daarbij aan. Zij hebben aandacht voor de individuele verschillen in ontwikkeling, maar bijvoorbeeld ook voor de verschillen tussen jongens en meisjes, sociale en culturele verschillen. We willen kinderen helpen en stimuleren om hun talent te ontdekken en zich verder te ontwikkelen.

Passie is doen vanuit je hart. Iets wat je heel graag doet, waar je energie van krijgt en waar je gelukkig van wordt. Passie en talent liggen bij elkaar in de buurt. Als je ergens goed in bent, doe je dit meestal ook met veel plezier. Medewerkers krijgen vrijheid om hun werk vorm en inhoud te geven op een manier die past bij de medewerker, zodat er een beroep wordt gedaan op zijn/haar kwaliteiten en talenten. Zo kunnen zij ontdekken waar zij goed in zijn en wat ze vanuit hun hart doen, zodat werk met plezier en passie wordt gedaan.

Plezier - Welbevinden

Bij Zonnekinderen willen we iedere dag weer een stralende glimlach toveren op het gezicht van ieder kind. Wat we doen, doen we met plezier. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich prettig voelen bij ons. Kinderen ontwikkelen zich beter in een fijne, veilige omgeving. Daarom vinden wij zaken als huiselijkheid, eigen keuze en inbreng, ontspanning en vrijheid belangrijk.

Bij de jongste kinderen kijken we naar de belangstelling en beleavingswereld van kinderen. Waar hebben kinderen plezier in? Wat willen ze ontdekken? Waar ligt de nieuwsgierigheid? Onze medewerkers sluiten hier op aan, in communicatie, benadering, handelen, maar ook in het aanbod van activiteiten.

Vooraf op onze buitenschoolse opvang geldt: niets moet en veel mag. Natuurlijk zijn er basisregels en hebben we respect voor elkaar. Met deze uitgangspunten en een breed scala aan mogelijkheden kan iedereen plezier ervaren!

Hoofdstuk 2 Doelgroepen

Dagopvang en buitenschoolse opvang op een kindcentrum

Kinderen worden opgevangen in een eigen, vaste groep. Iedere groep heeft een eigen plek en vaste pedagogisch medewerkers. Op elke groep spelen wij met onze activiteiten in op de ontwikkeling van het kind. De grootte en samenstelling van de groep hangt af van de leeftijd van de kinderen en de mogelijkheden die de locatie biedt.

Alle kinderen hebben één (of maximaal twee) vaste groep(en). Kinderen worden in een andere groep geplaatst zodra zij qua leeftijd niet meer binnen de groep vallen of zij er qua ontwikkeling aan toe zijn. Hierbij passen we de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot de groepsgrootte en het aantal kinderen per pedagogisch medewerker toe.

Ongeacht de groepsindelingen en -samenstelling vinden er voor alle leeftijdscategorieën specifieke eigen activiteiten plaats. We hanteren hierbij het zogenaamde open-deurenbeleid. Dit betekent dat kinderen de gelegenheid krijgen om buiten de eigen groepsruimte met kinderen van andere groepen, (bijvoorbeeld met broertjes, zusjes of vriendjes) te spelen. Het open-deurenbeleid maakt het ook mogelijk dat kinderen in kleine groepen deelnemen aan VVE-activiteiten.

Als er minder kinderen zijn, kunnen groepen worden samengevoegd. Dit is bijvoorbeeld op dagen met een lage bezetting tijdens vakantieperiodes of aan de randen van de dag (bij binnenkomst of ophalen). In paragraaf 5.1 leest u meer over vaste groepen, groepsoverstijgende activiteiten en samenvoegen.

2.1 Kinderen van 0 tot 4 jaar

Baby's (0- 1 jaar)

Voor de allerkleinsten zijn er zowel babygroepen voor kinderen van 0 tot 2 jaar als gemengde groepen met kinderen van 0 tot 4 jaar. De babygroep is een rustige, beschermde omgeving. Deze groep biedt rust en regelmaat, volgens het ritme dat een baby nodig heeft. Dat betekent het eerste jaar dus vooral veel slapen en op de tijden eten waarop een baby daar behoefte aan heeft. Zodra kinderen er aan toe zijn, krijgt het ritme van de groep steeds meer invloed. De vaste elementen in het dagritme blijven zorgen voor structuur en herkenning.

Om ervoor te zorgen dat baby's zich veilig voelen, is een vertrouwde band tussen de pedagogisch medewerker en een baby onmisbaar. Daar is veel individuele aandacht voor nodig. Dit gebeurt zowel tijdens spelelactiviteiten als verzorgingsmomenten. Tijdens het voeden en verschonen heeft de pedagogisch medewerker volledige individuele aandacht voor een baby.

Respect voor autonomie vinden wij erg belangrijk. Dit geldt zeker voor jonge kinderen die kwetsbaar en afhankelijk zijn ten opzichte van hun omgeving. Voorbereiden op handelingen die we gaan verrichten is hierin belangrijk. Ook al zijn baby's nog niet taalvaardig, toch leggen zij snel verbindingen tussen het gesproken woord en de handeling. Daardoor overkomt de wereld hen minder, hebben ze minder schrikreacties, meer grip op de wereld en zijn ze meer ontspannen.

Van pedagogisch medewerkers vraagt het, naast alle gangbare competenties, vooral dat ze rust uitstralen. Onze medewerker biedt veiligheid aan kinderen zodat zij de wereld durven te ontdekken. Medewerkers genieten van de stapjes in de ontwikkeling van kinderen en spelen met hen mee. Dit (ontwikkell)proces van kinderen wordt zowel schriftelijk als mondeling aan ouders overgedragen. Baby's hebben één ritme, dat is hun eigen ritme. Dat betekent dat we een beroep doen op de flexibiliteit van medewerkers. Een pedagogisch medewerker op een babygroep kan peuterthema's vertalen naar de allerkleinsten. Vaak zijn dit sensomotorische activiteiten om kinderen met al hun zintuigen de wereld te laten ontdekken. Als babyspecialist is de beroepskracht goed op de hoogte van de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 2 jaar. In de zone van de naaste ontwikkeling is de medewerker een belangrijke schakel om de kinderen telkens een stapje verder te helpen op alle ontwikkelingsgebieden.

Doelgroepen

Bolle Buiken & Babycoach

Om de extra aandacht die wij voor baby's hebben te onderstrepen hebben we een Bolle Buiken & Babycoach. Zij legt de verbinding tussen jonge en aanstaande ouders met al hun vragen en de deskundigen die hen daarbij kunnen helpen. Ook organiseert ze leuke en interessante activiteiten, waarbij ze samenwerkt met professionals zoals verloskundigen, lactatiekundigen en fysiotherapeuten. De Bolle Buiken & Babycoach biedt op onze locaties activiteiten aan die specifiek gericht zijn op baby's en dreumesen. Voorbeelden zijn voorlezen, muziek luisteren, babymassage en het stimuleren van de motorische ontwikkeling. Ook inspireert zij haar collega's met ideeën over het werken met baby's.

Onze visie op baby-opvang heeft ook consequenties voor de inrichting van de binnen- en buitenruimtes. We kiezen waar mogelijk voor een grondbbox, gebruiken verlichting om aan te sluiten bij ritme en stemming en zorgen voor een rustige basis met herkenbare elementen (met bijvoorbeeld materialen van onze sleutelfiguren Tijn, Anne en Tim) om structuur aan te brengen in de dag. Op meerdere locaties is er de mogelijkheid om buiten te slapen in een buitenbed.

Na het eerste jaar krijgen kinderen steeds meer behoefte om de wereld te ontdekken. Ook dan bieden we passende activiteiten aan die kinderen helpen hun leefwereld op een veilige manier te vergroten. In de loop van het tweede jaar is het voor de kinderen van de babygroep tijd om door te stromen naar een gemengde – of peutergroep. Samen met ouders en pedagogisch medewerkers wordt bepaald wanneer het kind daaraan toe is.

Gemengde groepen en peutergroepen

In de groep voor 0 tot 4 jarigen lijkt de groep meer op een gezinssituatie waar baby's opgroeien met oudere kinderen. De kleine kinderen kunnen zich aan de grotere optrekken, ze imiteren gedrag van elkaar. Ook in een gemengde groep is er vanzelfsprekend individuele aandacht voor kinderen. Het ritme van de baby in het eerste jaar is bepalend voor het verloop van de dag. Voor peuters is er een ontwikkelingsgericht aanbod zoals dat ook in de peutergroep wordt geboden. Vanaf ongeveer 1,5 jaar is de structuur van de dagindeling leidend. De kinderen gaan dan op een vaste tijd eten en drinken en op vaste tijden wordt er een activiteit aangeboden of kiezen de kinderen een eigen speelplek en -materiaal. De groep is zo ingericht dat deze uitnodigt tot spelen. Er zijn verschillende themahoeken ingericht, zoals een huishoek, een bouwhoek en een leeshoek. Spelenderwijs stimuleren we de taal, is er aandacht voor de motorische vaardigheden en zijn er veel mogelijkheden om te ontdekken.

Voor kinderen van 2 tot 4 jaar is de peutergroep een plek om te spelen met andere peuters. In groepen van maximaal zestien kinderen spelen de kinderen onder begeleiding van twee vaste medewerkers. De activiteiten van het peuteraanbod lijken in hoge

Doelgroepen

mate op de activiteiten op de dagopvang en zijn voorbereidend op het basisonderwijs. Net zoals op de gemengde groep wordt er op de peutergroep gewerkt met het ontwikkelingsgerichte VVE-programma Startblokken. Op locaties of groepen waar uitsluitend peuters worden opgevangen is er niet standaard een slaapkamer beschikbaar. We dragen er in deze situaties zorg voor dat er een rustmoment en rustmogelijkheid in het dagritme is opgenomen.

2.2. Kinderen van 4 tot 13 jaar

Onder buitenschoolse opvang (BSO) valt zowel de voorschoolse als de naschoolse opvang van kinderen die naar de basisschool gaan. Als de kinderen de hele dag naar school zijn geweest willen zij daarna graag vrij zijn en dingen doen die ze leuk vinden. Wanneer kinderen uit school komen vangen pedagogisch medewerkers ze op in een ontspannen, huiselijke en gezellige sfeer. Er is tijd voor persoonlijke aandacht. Kinderen krijgen wat te drinken en eten (fruit), ze bespreken de dag die ze hadden op school en het dagprogramma op de BSO. Vervolgens kunnen kinderen iets voor zichzelf doen en/of meedoen aan een gezamenlijke activiteit. Kinderen zijn vrij om te kiezen en er is een divers aanbod.

Ook gedurende vakantieweken is onze buitenschoolse opvang geopend. Naast het reguliere aanbod van activiteiten krijgen vakantieweken nog extra kleur door een vakantie-activiteitsaanbod. Veelal gaat het hier om grotere activiteiten (soms locatie overstijgend) die in reguliere schoolweken niet haalbaar zijn. De BSO's hebben een wisselende leeftijdsopbouw in de groepen. Daarom staan de groepsindelingen per locatie beschreven in de factsheet van de locatie.

2.3 Gastouderopvang voor kinderen van 0 tot 13 jaar

Voor ouders die meer flexibele opvanguren nodig hebben, is gastouderopvang mogelijk een optie. Sommige ouders kiezen ook bewust voor de kleinschaligheid van gastouderopvang. Gastouders mogen, inclusief eventueel eigen kinderen tot 10 jaar, maximaal 6 kinderen opvangen. Deze kleinschaligheid maakt het mogelijk om nog beter in te spelen op de individuele behoeften van het kind en/of de ouder, ook als deze afwijkend zijn van de rest van de groep.

Voor de gastouderopvang gelden dezelfde kernwaarden als voor de dag- en de buitenschoolse opvang, die vertaald zijn naar de daadwerkelijke huiselijke setting. Gastouderopvang is flexibel, kleinschalig en dichtbij. De gastouder is vertrouwd en kent de kinderen door en door. Daarnaast is het een professional, die kinderen optimaal begeleidt in zijn of haar ontwikkeling. Dat

Doelgroepen

doet de gastouder middels de stimulering van alle ontwikkelgebieden en themagericht werken binnen de pijlers Sport, Natuur & Avontuur en Cultuur. Als het nodig is wordt er gezorgd voor VVE. Dit kan gewoon bij de gastouder thuis, maar ook in combinatie met een voorschoolse voorziening.

Hét Gastouderbureau van Kinderopvang Zonnekinderen biedt de ouder de mogelijkheid kinderen zowel op te laten vangen bij een gastouder gecombineerd met dagopvang (en/of VVE) of buitenschoolse opvang. Door de combinatie van opvangvormen kunnen we opvang bieden die aansluit op de wensen en behoeften van kind en ouder.

2.4. Ouders/verzorgers

Ook ouders zijn voor ons een belangrijke doelgroep. Onze primaire activiteiten zijn gericht op kinderen. Ouders betrekken we hier zoveel mogelijk in. We zien ouders als partners in het creëren van een optimaal ontwikkelklimaat voor kinderen. Een goede vertrouwensband opbouwen met ouders is van belang. Dit partnerschap vraagt om vertrouwen van ouders in onze medewerkers en in onze expertise en ervaring.

De thuisomgeving is voor kinderen de primaire omgeving. Ouders geven die primaire omgeving vorm en zijn de bepalende factor in de ontwikkeling van hun kind. Ouders zijn dé experts als het gaat om hun eigen kind. Door goed contact en regelmatig overleg kunnen ouders en pedagogisch medewerkers de verschillende leefwerelden voor het kind 'verbinden'. Als de thuissituatie van een kind helder is, kan daar op ingespeeld worden. Andersom worden ouders ook geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind op de opvang.

In alle contacten tussen pedagogisch medewerkers en ouders streven we naar tweerichtingsverkeer. Beide partijen moeten elkaar informeren en adviseren en hier voldoende tijd voor nemen. Dit gebeurt in eerste instantie tijdens de overdracht bij het halen en brengen. Het contact met ouders vraagt ook om maatwerk waarbij de ouder kan aangeven wat hij/zij nodig heeft. Het intakegesprek en de overdracht zijn hiervoor de basis. Ouders kunnen hierin hun wensen en behoefte kenbaar maken. In paragraaf

Doelgroepen

4.2 t/m 4.4 staan de reguliere contactmomenten beschreven. Daarnaast hebben wij verschillende kanalen om ouders van informatie te voorzien en ze een indruk te geven van de activiteiten op de opvang. We staan voor open communicatie met ouders. Als een situatie er om vraagt nemen wij altijd contact op met ouders en wij verwachten dat ouders omgekeerd hetzelfde doen. Als een van beide niet tevreden is, kunnen ouders of pedagogisch medewerkers dat aangeven. Zo kan er gezamenlijk naar een oplossing gezocht worden.

Oudercommissie

Kinderopvang Zonnekinderen hecht veel waarde aan de samenwerking met ouders. Om die reden heeft elke locatie een oudercommissie. De oudercommissie bestaat uit ouders die op vrijwillige basis zo'n vier keer per jaar bijeen komen en overleg voeren met de locatieverantwoordelijke (teamcoördinator of IKC-directeur) over het reilen en zeilen op de locatie. De oudercommissie heeft een wettelijk recht om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen. Een algemeen en huishoudelijk reglement vormen de basis voor het functioneren van de oudercommissie.

Centrale oudercommissie

Naast de oudercommissie per locatie is er ook een overkoepelende, centrale oudercommissie (COC). De COC behartigt belangen van kinderen en ouders op centraal niveau en adviseert Zonnekinderen over onderwerpen die op centraal niveau worden beslist zoals prijsaanpassingen of wijzigingen in het pedagogisch beleid.

Op steeds meer locaties zijn wij partner in een Integraal Kindcentrum (IKC). Deze samenwerking vraagt om nieuwe vormen van medezeggenschap en ouderbetrokkenheid. Binnen het IKC is het ons doel om de oudergeledingen met elkaar te laten samenwerken. De wetgeving van het primair onderwijs en de kinderopvang zijn nog niet op elkaar afgestemd en de IKC-raad is nog niet opgenomen in de wetgeving. De MR en oudercommissie blijven daarom formeel in stand en de bestaande reglementen van beide organen worden gerespecteerd. Binnen de huidige kaders kan echter prima worden samengewerkt en is er ruimte om invulling te geven aan een operationele IKC-raad die fungeert als brede, meedenkende klankbordgroep die inbreng en mede richting kan geven aan het beleid van het IKC.

Hoofdstuk 3 Ontwikkelen en ontdekken

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn of haar eigen tempo en op zijn of haar eigen manier. Onze pedagogisch medewerkers sluiten daar op aan. Zij hebben aandacht voor de individuele verschillen in ontwikkeling, maar ook voor de verschillen tussen jongens en meisjes, sociale en culturele verschillen. Zij geven kinderen de gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties en bieden regels, normen en waarden.

Jonge kinderen leren door spel. Ze leren door kijken en imiteren, door uitproberen en ontdekken, door herhaling en rituelen en door meehelpen en meedoen. Het stimuleren van spel is een belangrijke taak van de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerker schept de voorwaarden voor spel, grijpt en creëert kansen en geeft woorden aan de ervaringen van kinderen.

Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen en daarmee de voorbereiding op de basisschool ziet Kinderopvang Zonnekinderen als een belangrijke taak. Deze taak wordt in toenemende mate in samenspraak en samenwerking met het basisonderwijs ingevuld. Zo ontstaat er voor kinderen een doorgaande leerlijn, vaak binnen een Integraal Kindcentrum. Ons doel is dat kinderen zich leeftijdsadequaat kunnen ontwikkelen en zo optimale kansen krijgen om voldoende toegerust te zijn voor een goede start op de basisschool.

De ontwikkeling van kinderen in de basisschoolleeftijd verloopt snel en de doelgroep van de BSO is breed. Elke leeftijdsgroep leert en ontwikkelt zich op een eigen manier. Kinderen leren elke dag. Leren op de BSO is anders dan op school; spelend leren staat namelijk centraal. De kinderen zijn op een leeftijd om specifieke talenten te ontwikkelen. Ze blijken ergens goed in te zijn en bouwen dat verder uit. De kern van de ontwikkeling van kinderen tussen 4 en 13 jaar is dat zij steeds zelfstandiger worden. Wij stimuleren autonomie en doen recht aan deze zelfstandigheid door kinderen de keuze te laten aan welke activiteit zij willen deelnemen. De buitenschoolse opvang is vrije tijd van kinderen. Wij respecteren daarin de vrije keuze van kinderen en dragen tegelijkertijd zorg voor een veelzijdig aanbod. Kinderen in de buitenschoolse opvang denken, praten en beslissen zelf mee over dit aanbod.

3.1. Persoonlijke competenties

Zelfvertrouwen, zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Kinderen moeten zich op de opvang vrij voelen om aan te geven wat zij graag willen. Kinderen leren door vallen en opstaan en we moedigen ze aan om zelf problemen op te lossen of te onderzoeken. Ze leren te vertrouwen op eigen kracht en vermogen en kunnen een positieve levenshouding ontwikkelen. Zo ervaren kinderen plezier in eigen lijf en leven, plezier in het omgaan met anderen. Kinderen genieten van knuffels en aandacht van de pedagogisch medewerkers, eten met smaak en genieten van bewegen en nieuwe vaardigheden.

We hebben respect voor autonomie van alle kinderen. Ieder kind krijgt de kans om zoveel mogelijk zelf te doen, te proberen en op te lossen. Kinderen willen graag zelfstandig zijn. De één lukt dat sneller dan de ander. Op de opvang leren kinderen nieuwe fysieke en sociale vaardigheden en ze ontdekken hun eigen rol in de groep. Pedagogisch medewerkers hebben een belangrijke taak in het ontwikkelen van de autonomie van kinderen, zodat ze uiteindelijk zelfstandige mensen worden.

Motorische competenties

Hierbij is onderscheid te maken in de grove en de fijne motoriek. De dagelijkse situaties en activiteiten zoals drinken, eten en spelen, bieden tal van mogelijkheden om recht te doen aan de motorische competenties van kinderen. Kinderen leren zo vroeg mogelijk om zelf hun brood te smeren, uit een beker te drinken, mee te helpen met tafel dekken, op te ruimen. In de meer creatieve activiteiten oefenen kinderen de fijn motorische vaardigheden zoals knippen, plakken, kleuren of scheuren. Tijdens activiteiten buiten is er aandacht voor grove motorische vaardigheden zoals rennen, fietsen en het ontdekken van de andere mogelijkheden die de buitenruimte biedt. We dagen kinderen binnen een veilige omgeving uit om hun motorische vaardigheden te ontwikkelen en verder uit te breiden.

Ontwikkelen en ontdekken

Het ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van hun zintuigen komen kinderen in contact met zichzelf en met de buitenwereld. In de verzorgende momenten liggen mooie aanknopingspunten om de basale behoefte van zintuiglijke verkenning in te zetten. De inrichting en het kleurgebruik in de ruimtes, de variatie in voeding, de keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed is afgestemd op een harmonieuze ontwikkeling van alle zintuigen. Ook in de buitenruimte bieden ongestructureerde en natuurlijke materialen (denk aan zand, water, takjes, steentjes en gras) vele tastervaringen.

Creatieve competenties

Creatief bezig zijn is een ideale bezigheid om gevoelens als boosheid of blijdschap te uiten en ondersteunt zodoende ook de emotionele competenties. Ook hangt de creatieve ontwikkeling nauw samen met de probleemoplossende vaardigheden van kinderen. Zo leren ze hoe zij problemen en vragen (op een creatieve manier) kunnen oplossen en beantwoorden.

Fantasie hangt nauw samen met creativiteit. Kinderen met veel fantasie zijn vaak ook creatief. Er zijn allerlei soorten materialen (water, zand, verf, klei) die de creatieve ontwikkeling stimuleren. Ook organiseren we activiteiten met als doel de kinderen te motiveren tot creativiteit. Wij werken met thema's en prikkelen daarmee kinderen om zelf te onderzoeken wat er allemaal mogelijk is binnen het thema. Naast expressieve creativiteit worden de kinderen gestimuleerd om creatief te denken. Zij leren dit bijvoorbeeld door een lastige situatie op te lossen zoals het delen van speelgoed.

Cognitieve competenties

Kinderen zijn kleine onderzoekers. Ze willen de wereld begrijpen en grip krijgen op hun leefwereld. Ze verruimen hun wereld door nieuwe ontdekkingen. Belangrijke competenties hierbij zijn, gebruiken van de zintuigen, begrijpen en benoemen, leren van woorden en begrippen (taal), zoeken naar verbanden, ordenen, vergelijken, rangschikken, meten en tellen (rekenen), geconcentreerd kunnen spelen, vasthouden aan een plan en doorzetten. Competenties die spelendwijs gestimuleerd worden tijdens de dagelijkse gang van zaken, in het spel, in themaverband of via doelgerichte activiteiten. Kinderen leren om informatie uit hun omgeving te verwerken en op te slaan, om vervolgens deze verworven vaardigheden en kennis op een later moment weer te kunnen gebruiken.

Ontwikkelen en ontdekken

Communicatieve competenties

Jonge kinderen communiceren met hun hele lichaam, gesproken taal wordt snel een steeds belangrijker communicatiemiddel. Taal kan beschouwd worden als gereedschap om in contact te komen met en grip te krijgen op de wereld. Een kind vraagt en krijgt in taal uitleg en hulp. De pedagogisch medewerker speelt hierin een actieve rol door veel tegen en met kinderen te praten. Dit gebeurt in correct Nederlands, zodat de kinderen dit overnemen. Kinderen leren taal te gebruiken voor het verwoorden van emoties, zintuiglijke ervaringen, de ruimte, concrete zaken, aanduidingen van de tijd, denken en redeneren, morele regels, sociale communicatie en creativiteit.

3.2. Sociale competenties

Sociale competenties ontstaan in relatie met andere mensen. In een veilige omgeving kunnen kinderen hun sociale competenties ontwikkelen. De groep kinderen en de pedagogisch medewerkers spelen daarbij een belangrijke rol. De pedagogisch medewerkers laten de kinderen zien wat de gevolgen zijn van hun gedrag, nemen de gevoelens van het kind serieus en leren kinderen kennen door met hen te praten. Een open en eerlijke houding van de pedagogisch medewerkers zorgt voor wederzijds respect. In een groep leren kinderen met andere kinderen samen spelen, experimenteren met ruzie maken en weer goedmaken, rekening houden met elkaar, verantwoordelijkheid nemen of opzoeken van grenzen.

Respect is de basis bij het uitpraten van een ruzie of discussie tussen kinderen. Als ze er niet uitkomen, heeft de pedagogisch medewerker de rol van gespreksleider. In een goed georganiseerde groep komen alle kinderen tot hun recht. Er heerst een positieve sfeer, waarin kinderen oog hebben voor elkaar en de wil bestaat om conflicten op te lossen. Positieve groepen geven kinderen de ruimte zichzelf te zijn en initiatieven te nemen. Vriendschap is belangrijk. In de groep is er aandacht voor onderlinge relaties. Kinderen die geen aansluiting vinden met leeftijdgenoten krijgen extra aandacht. Het begeleiden van groepsprocessen is een belangrijke vaardigheid van de pedagogisch medewerker.

Sommige kinderen hebben nauwelijks steun van de pedagogisch medewerker nodig om in de groep te functioneren. Andere kinderen juist wel: nieuwe kinderen, kinderen die niet zo gemakkelijk vriendjes maken, kinderen die weinig ervaring hebben met functioneren in groepen of teruggetrokken kinderen. Als de pedagogisch medewerker aanmoediging en ondersteuning biedt in de sociale contacten kunnen kinderen leren om zich staande te houden en om deze capaciteiten verder te ontwikkelen. De pedagogisch medewerkers begeleiden nieuwe kinderen zorgvuldig; zij moeten zich welkom voelen en overzicht krijgen

Ontwikkelen en ontdekken

hoe het er aan toe gaat. Pedagogisch medewerkers en kinderen heten nieuwe kinderen samen welkom en maken hem/haar wegwijs. Kinderen hebben tijd nodig om al het nieuws in zich op te nemen. De nieuwe informatie wordt herhaald en kinderen worden begeleid tot zij zich thuis voelen.

3.3. Morele competenties – Overdracht normen en waarden

De overdracht van waarden en normen is een belangrijke taak. Ouders en pedagogisch medewerkers zijn hier beide verantwoordelijk voor. Waarden en normen zijn belangrijk omdat ze richting geven aan ons bestaan. De overdracht van algemeen geldende waarden en normen is mede een taak voor onze opvang. Hierbij valt te denken aan respect hebben voor anderen, beleefd zijn, eerlijk zijn en samen delen/samen spelen. De pedagogisch medewerkers staan achter deze normen en waarden en zij dragen deze uit. Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie ten opzichte van de kinderen.

Door met elkaar regels af te spreken waar iedereen zich in kan vinden, wordt een positieve sfeer bevorderd. Er wordt niet gevloekt en geschreeuwd, ruzies worden vreedzaam opgelost en verschillen tussen kinderen worden benoemd en geaccepteerd. Op deze manier wordt het respecteren van normen en waarden vanzelfsprekend.

Op de BSO zijn de relaties tussen kinderen en volwassenen duidelijk. De pedagogisch medewerker is eindverantwoordelijk en neemt beslissingen, maar neemt de kinderen altijd serieus. Ten aanzien van pesten richten we ons op de interventies van samenwerkende scholen (zoals Kanjertraining en Vreedzame school). Daarnaast hanteren wij een pestprotocol.

3.4 Buiten spel en bewegen

We hechten veel waarde aan buitenspelen en bewegen. Dagelijks worden er buitenactiviteiten in het programma opgenomen. Kinderen spelen onder toezicht buiten. In de natuurlijke en avontuurlijke buitenruimtes krijgen kinderen volop de gelegenheid om op ontdekking te gaan. Met natuurlijke elementen, speelaanleidingen en losse materialen kunnen kinderen zowel de wereld om zich heen als hun eigen zintuigen en diverse competenties ervaren en ontwikkelen. Ook voor de allerkleinsten vinden we dit belangrijk. Door uitdagende speelplekken leren kinderen hun grenzen te ontdekken en zo worden ze weerbaarder in de grote wereld.

Op onze IKC-locaties maken we gebruik van het schoolplein (door BSO en eventueel peuters). Daarnaast vinden er regelmatig uitstapjes plaats. Te denken valt aan een bezoek aan een speeltuin, kinderboerderij, park, bos of een gymzaal.

Hoofdstuk 4 Pedagogische praktijk

4.1. Integraal kindcentrum

Het Integraal Kind Centrum is een voorziening voor kinderen van 0 - 13 jaar, waar kinderdagopvang, peuteropvang, onderwijs en buitenschoolse opvang integraal samengaan en elkaar versterken in een multifunctioneel gebouw.

Het doel is om vanuit een gezamenlijke pedagogische visie te komen tot een ononderbroken ontwikkeling van kinderen. Door onderwijs te verbinden met opvoeding, ontwikkeling, ontspanning en opvang creëren we situaties waarin ook volwassenen, professionals en ouders, van en met elkaar kunnen leren. Zo geven we samen nog meer inhoud aan educatie.

Binnen het IKC bieden we kinderen de mogelijkheid zijn of haar talenten te ontdekken. Naast het aanleren van belangrijke schoolse vaardigheden zoals lezen, taal en rekenen is er veel aandacht voor de zogenaamde 21e -eeuwse vaardigheden zoals creatief denken, mediawijsheid, samenwerken en probleemoplossend vermogen. Het IKC biedt kinderen een speelse en betekenisvolle omgeving waarin ze deze vaardigheden in de praktijk kunnen brengen.

4.2. Intake en wennen

Een kind de allereerste keer naar de opvang brengen is voor een veel ouders een nieuwe, spannende situatie. De pedagogisch medewerkers houden rekening met individuele verschillen en spreken zorgvuldig met de ouders af hoe de eerste keren zullen verlopen, hoe lang kinderen komen en hoe lang de ouder erbij blijft.

Intakegesprek

Voorafgaand aan de opvang vindt er altijd een intakegesprek plaats. Wij vinden het belangrijk om persoonlijk kennis te maken. Ouders wordt verzocht vooraf een vragenformulier in te vullen met relevante informatie over kind en gezin. Tijdens dit gesprek informeren wij ouders over het pedagogisch beleid en over praktische zaken van de opvang.

Wennen

Kinderen mogen voorafgaand aan de start op de opvang (kinderdagopvang en buitenschoolse opvang) eventueel twee keer een halve dag komen wennen. De eventuele overgang naar een andere groep binnen de opvang gaat in samenspraak met ouders. Zo kunnen kinderen op een rustige manier wennen aan de nieuwe situatie. Ook bij een dergelijke overgang gaan kinderen doorgaans twee keer een dagdeel meedraaien op de nieuwe groep.

Pedagogische praktijk

4.3. Mentorschap

Alle kinderen krijgen een mentor toegewezen. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen te bespreken. In de buitenschoolse opvang is de mentor ook het aanspreekpunt voor kinderen. Om de ontwikkeling te kunnen volgen, moet de mentor kinderen echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling. Door het volgen van de ontwikkeling sluiten pedagogisch medewerkers aan bij de individuele behoeften van kinderen. Ook wordt er door overleg met ouders afgestemd hoe we aan wensen en behoeften van kinderen tegemoet kunnen komen. De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en het mentorschap maakt dat belangrijke ontwikkelstappen worden gevolgd en mogelijke achterstanden, indien nodig, tijdig worden gesignaleerd.

De mentor draagt er zorg voor dat ouders minimaal jaarlijks uitgenodigd worden voor een oudergesprek. Het voornaamste doel van dit gesprek is om met elkaar te delen hoe kinderen zich voelen, ontwikkelen en gedragen. Mocht er naast dit gesprek behoefte zijn aan een tussentijds gesprek, dan is dit altijd mogelijk. Zowel ouder(s) als pedagogisch medewerkers kunnen dit aangeven. Vanzelfsprekend wachten we niet op het jaarlijkse oudergesprek als er tussentijds bijzonderheden zijn. Dit wordt in voorkomende gevallen direct met ouders besproken. Bij aanvang van de opvang wordt aan ouders bekend gemaakt wie de mentor van hun kind is, de gegevens van de mentor zijn ook terug te vinden in het Ouderportaal.

Voor kinderen is de mentorindeling ook goed zichtbaar op locatie. Er hangt een groepsindeling of namenlijst. Ook wordt er met de kinderen over gesproken. Zo weten ze wie hun mentor is en waarmee ze bij de mentor terecht kunnen.

4.4. Volgen van de ontwikkeling van kinderen

Op de dagopvang maken we gebruik van een kind-volgsysteem (KIJK! of OVM). De ontwikkeling van kinderen kan hiermee op diverse momenten in kaart worden gebracht. Dit biedt ook de structuur aan het mentorschap.

Registratie- en besprekmomenten met ouders:

- Drie maanden na de start van de opvang (basissenmerken en risicofactoren)
- Bij de leeftijd van 1 jaar
- Bij de leeftijd van 2 jaar (of bij instroom als 2-jarige bij 2 jaar en 3 maanden)
- Bij de leeftijd van 3 jaar
- Bij de leeftijd van 3 jaar en 9 maanden.

Pedagogische praktijk

Voor kinderen met een VVE-indicatie zijn er gedurende de VVE-periode meerdere gesprekken met ouders. De kinderen die de buitenschoolse opvang bezoeken worden gevolgd in hun welbevinden en hun eventuele zorgvraag. De mentor van het kind kan dit op diverse wijzen doen, maar altijd in samenspraak met de kinderen. Jaarlijks worden ouders in de gelegenheid gesteld om met de mentor en hun kind in gesprek te gaan over het welbevinden op de buitenschoolse opvang.

4.5. Doorgaande ontwikkelingslijn

De kind-volgsystemen kennen een doorgaande lijn naar het onderwijs. Ze zijn gebaseerd op het continu observeren van kinderen in alle voorkomende situaties tijdens de opvang. De observaties worden op gezette tijden omgezet in een registratie. In overleg met ouders worden de registraties overgedragen aan de basisschool. Binnen een Integraal Kindcentrum en voor alle VVE-kinderen gaat dit in een persoonlijke overdracht, de zogenaamde warme overdracht.

De ontwikkeling van kinderen hoort een doorgaande lijn te zijn. Kinderen moeten zich breed en in eigen tempo kunnen ontwikkelen. Vaardigheden en kennis die nodig zijn om de volgende stap in de ontwikkeling te nemen worden gestimuleerd en aangereikt door de pedagogisch medewerkers.

Overleg (schriftelijk of persoonlijk) tussen de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten van de basisschool is heel belangrijk. Als een kind overgaat van opvang naar school bespreken we de wijze van overgang vanzelfsprekend ook met de ouders. De voorschoolse periode wordt altijd afgesloten met het aanreiken van een overdrachtsformulier, waarin vermeld wordt welk voorschools educatief programma gevolgd is, welke vaardigheden verworven zijn en welke zorg eventueel is ingezet.

Daar waar opvang geïntegreerd is in een IKC, vindt de praktische overgang vaak plaats door kinderen spelenderwijs in opbouw van uren en dagdelen in de kleutergroep van de basisschool te laten wennen. Aangezien we op deze locaties een 'open-deuren-beleid' hanteren, kennen de kinderen de leerkrachten van school en de kinderen en hebben al eens kunnen rondkijken in de

Pedagogische praktijk

kleuterklas. Op het moment dat ze naar school gaan en eventueel ook de buitenschoolse opvang gaan bezoeken, vindt ook daar met toestemming van ouders een overdracht plaats.

De overgang van de peutergroep naar school en eventueel de buitenschoolse opvang vindt gewoonlijk plaats op het moment dat een kind 4 jaar wordt. Het kan voorkomen dat er niet alleen gekeken wordt naar de leeftijd van een kind, maar ook of een kind 'er aan toe' is om over te gaan naar de volgende groep. In voorkomende situatie is het belangrijk dat ouders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten elkaar zo goed mogelijk informeren over het welbevinden en de ontwikkeling van een kind.

4.6. Startblokken en Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Kinderopvang Zonnekinderen werkt met het ontwikkelingsgerichte VVE-programma Startblokken van Basisontwikkeling. Startblokken is een werkwijze die ons helpt de ontwikkeling van alle kinderen optimaal te stimuleren. Jonge kinderen leren door te spelen en door samen te spelen. Zij willen graag groot zijn en bij de 'grote-mensen-wereld' horen. Vanuit die motivatie wordt hun ontwikkeling en leerproces gestimuleerd. Betekenisvolle activiteiten met een spelkarakter vormen het hart van de werkwijze. De groepsruimte en spelmaterialen (=speelleeromgeving) zijn afgestemd op de (thema-)activiteiten en passen binnen de werkwijze van Startblokken. Deze speelleeromgeving is rijk, betekenisvol en is in herkenbare hoeken ingedeeld. De ruimte en materialen nodigen kinderen uit om spel- en taalervaringen op te doen. Zo is er altijd een huishoek, bouwhoek en een themahoek, aangevuld met een verteltafel. De ruimte straalt overzicht en structuur uit.

Centraal bij Startblokken staat de spel- en taalontwikkeling en het thematisch werken. Het thema en bijbehorende activiteiten passen bij de ontwikkelingsleeftijd en ontwikkelingsbehoefte van de kinderen. In hun spel imiteren kinderen de werkelijkheid en ontplooiën zij activiteiten aan de hand van thema's. Ze worden uitgenodigd om te experimenteren, te ontdekken en krijgen daarvoor passende materialen aangereikt. De pedagogisch medewerker speelt mee, brengt onder woorden wat kinderen

Pedagogische praktijk

willen en denken, en leert hen spelenderwijs nieuwe begrippen en woorden aan. Zo doen kinderen nieuwe leerervaringen op. Doelstelling is om elke dag tot een betekenisvol aanbod te komen dat past bij de belevingswereld en de ontwikkeling van het kind. Het doel van het werken met dit VVE-programma is kinderen een betere start op de basisschool te geven. Startblokken, in samenhang met opbrengstgericht werken, richt zich op het stimuleren van meerdere ontwikkelingsgebieden, zoals:

- **Spraak-Taalontwikkeling.** Hierbij gaat het onder andere om het vergroten van de woordenschat, het begrijpen en uiten van taal, en het stimuleren van de beginnende geletterdheid.
- **Beginnende Rekenvaardigheid.** Hierbij gaat het om het leren tellen, het meten en de oriëntatie in ruimte en tijd.
- **Motorische ontwikkeling.** Hierbij gaat het om het ontwikkelen van de grove en de fijne motoriek.
- **Sociaal-Emotionele ontwikkeling.** Hierbij gaat het om het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en het samen spelen en werken

Startblokken en Opbrengstgericht-werken gaan uit van een cyclisch proces: observeren, doelen stellen, passende activiteiten zoeken die de doelen ondersteunen, reflecteren op de opbrengst waarna weer nieuwe doelen gesteld worden.

Bij de VVE-geïndiceerde kinderen en kinderen die extra zorg nodig hebben is er een individueel aanbod, gericht op de ontwikkelingsgebieden waar achterstand in of zorg over is. Deze individuele doelen zijn onderdeel van het hierboven beschreven cyclisch proces en worden vastgelegd in een plan van aanpak. Op het moment dat een kind naar de basisschool gaat, worden deze gegevens met toestemming van ouders overgedragen aan de betreffende school. Dit gebeurt bij voorkeur met ouders en de leerkracht in een zogenaamde 'warme overdracht'.

Op het moment dat ouders akkoord gaan met een VVE-plaats voor hun kind, wordt van hen verwacht dat hun kind alle dagen gebruik maakt van het aanbod. De samenwerking met ouders is een belangrijke succesfactor bij voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en wij spannen ons er voor in om ouders hierin toe te rusten. Ouders worden betrokken bij het VVE-aanbod door hen mee te nemen in het thema, te laten zien en ervaren wat het thema inhoudt, woordkaarten en vertelplaten mee naar huis te geven en aanvullende suggesties te geven voor boekjes of activiteiten rondom het thema.

Binnen de IKC's is er een vanzelfsprekende lijn van samenwerking en afstemming van het aanbod voor de VVE-kinderen. Waar mogelijk wordt op de standalone locaties die afstemming ook gezocht. Op gemeentelijk niveau is veelal afstemming over inhoud en beleid middels diverse werkgroepen. We kiezen er nadrukkelijk voor om de uitgangspunten en principes van Startblokken toe te passen voor alle kinderen voor de dagopvang en peutergroep. Daarmee voorkomen we segregatie en profiteren alle kinderen van dit educatieve programma. De uitgangspunten van Startblokken, zoals een betekenisvol aanbod in spelvorm, vormen ook de basis voor het activiteitenaanbod voor de kinderen in de leeftijd van 4 - 13 jaar.

4.7. Iedereen doet mee - Inclusieve kinderopvang

Kinderopvang Zonnekinderen is voorstander van inclusie. Het uitgangspunt hierbij is dat we in dialoog met ouders (en eventuele zorgverleners) zoeken naar de mogelijkheden waarop dit kan. Voorafgaand aan de plaatsing van een kind met een extra zorgbehoefte brengen we in beeld welke specifieke zorgvraag het kind heeft en in hoeverre hierin kan worden voorzien. Mocht

Pedagogische praktijk

blijken dat de zorgvraag zodanig is, dat hieraan redelijkerwijs niet kan worden voldaan (vanwege het ontbreken van expertise of vanwege het feit dat de zorg voor andere kinderen in het geding komt) dan zoeken we samen met de ouders naar een passend alternatief.

Het is een recht van alle kinderen, ongeacht welke beperking of zorgvraag, om zich te ontplooiën. Kinderen kunnen vanaf jonge leeftijd leren omgaan met verschillen. Het is ons beleid om alle kinderen zo veel mogelijk samen te laten spelen in de dagopvang of buitenschoolse opvang. Eventueel in samenwerking en met inzet van extra begeleiding en expertise van onze netwerkpartners in de zorg. Uitgangspunt is 'gewoon als het kan, speciaal als het moet'.

4.8 Zorg

In een Intern Zorgplan heeft Kinderopvang Zonnekinderen vastgelegd hoe om te gaan met zorg. Wij proberen in ons beleid, en daarmee ook in onze zorgstructuur, aan te sluiten bij wat in de diverse gemeenten beschikbaar is. Wij zien als toegevoegde waarde dat we op die manier het best aansluiten op bijvoorbeeld het onderwijs en dat zorg dicht bij de kinderen en hun ouders plaatsvindt.

In de meeste gemeenten kan voor zorgkinderen een beroep gedaan worden op een sociaal wijkteam of jeugdconsulenten en andere professionals (b.v. consultatiebureau, CJG, logopedisten). Kinderen kunnen worden besproken in zorgoverleg door JGZ of in het uitvoeringsoverleg peuteropvang en VVE. Zorg en signalen worden op gepaste wijze gedeeld en besproken. Na collegiale consultatie, interne observatie, overleg met management en overleg met ouders kan externe expertise worden ingeschakeld. Deze

ketenpartners komen, met instemming van ouders, observeren en adviseren bij kinderen met een mogelijke zorgvraag.

4.9 Dagritme

De dagindeling op de dagopvang kenmerkt zich door een herkenbaar ritme dat duidelijk is voor kinderen, ouders en medewerkers. Om de dagindeling zichtbaar en daardoor herkenbaar te maken, worden op alle groepen de dagritmekaarten en pictogrammen van onze sleutelfiguren Tijn, Anne & Tim ingezet.

- Het dagritme bestaat uit vaste onderdelen, zoals: brengen, binnen en buiten spelen, voorlezen, bewegen, thema-activiteiten, fruit eten, lunchen, slapen (of rustmomenten) en ophalen. Door te werken met vaste onderdelen in het programma, snappen kinderen wat er gaat gebeuren en voelen ze zich veilig.
- Het dagritme is ruim gepland, waardoor kinderen zich niet gehaast voelen. Er wordt rekening mee gehouden dat de overgang van de ene naar de andere activiteit rustig moeten kunnen verlopen. Tijdens de overgang van activiteiten wordt gezorgd dat alle kinderen iets te doen hebben en niet te lang stil moeten zitten wachten.
- Er is ruimte voor flexibele aanpassing van het dagritme om rekening te kunnen houden met individuele kinderen en toevallige omstandigheden.
- Er is balans tussen rustige en actieve momenten.

Pedagogische praktijk

Het programma voor de BSO kent in de basis een aantal vaste, dagelijks terugkerende elementen. Dit geeft zowel houvast als vertrouwen. Het programma is dusdanig samengesteld dat er een balans is tussen ontspanning en inspanning. Het team van pedagogisch medewerkers kan hier van afwijken als de situatie of individuele kinderen hierom vragen. Primair wordt de tijd op de BSO immers gezien als vrije tijd van kinderen.

We hebben de beschikking over een aantal pijlercoaches, die de zorg hebben voor een aantrekkelijk programma op hun pijlergebied. Kinderen kunnen kiezen om aan deze activiteiten mee te doen. De pijlercoaches verzorgen ook een groot gedeelte van het vakantieprogramma. De inhoud hiervan wordt ruim van tevoren aangekondigd, zodat kinderen hun keuze kenbaar kunnen maken.

4.10. Pijlers (Sport, Cultuur, Natuur & Avontuur, Multimedia en Wereldwijs)

Een kwalitatief hoogstaand en verantwoord aanbod vinden we bij Zonnekinderen belangrijk. Naast het bieden van een huiselijke en veilige setting, staan de volgende vijf pijlers centraal:

1. Sport
2. Natuur & Avontuur
3. Cultuur
4. Multimedia
5. Wereldwijs

In het dagelijks activiteitenaanbod zijn onze pijlers steeds terug te vinden. Om de bijzondere aandacht die we hebben voor deze pijlers zetten wij coaches in op ieder van deze deelgebieden. De coaches leveren met hun specifieke kennis een inhoudelijke bijdrage aan alle activiteiten op het gebied van Sport, Cultuur, Natuur & Avontuur, Multimedia en Wereldwijs. Ze stimuleren en organiseren activiteiten op alle locaties. Onze coaches vervullen in de uitwerking van de pijlers een voortrekkersrol. Ook onze pedagogisch medewerkers profiteren van de expertise en voorbeeldfunctie van de coaches. Gaandeweg worden zij, onder andere door de inhoudelijke begeleiding van de coaches, steeds beter toegerust om zelf activiteiten op het gebied van de pijlers te organiseren en te begeleiden. Coaches bouwen ieder op hun deelgebied aan een regionaal netwerk om met partners het aanbod te kunnen verbreden en verdiepen.

Pedagogische praktijk

Sport

De Sportcoaches zorgen voor een dagelijks aanbod van sport- en spelactiviteiten. Ook werken zij nauw samen met plaatselijke sportverenigingen, zodat kinderen door middel van clinics, materiaal- en locatiegebruik kennis kunnen maken met verschillende sporten. Kinderen willen van nature veel bewegen. Hiervan maken we in onze sportprogramma's gebruik door kinderen op hun eigen niveau een aanbod te doen van diverse sporten en beweegspelletjes. Onze uitgangspunten voor de pijler Sport zijn:

- Kinderen krijgen een aanbod passend bij hun leeftijd (peutergym, sportclinics)
- Plezier in bewegen staat centraal
- Het aanbod is afwisselend (meer en minder populaire sporten worden afgewisseld)
- Daar waar het kan, sporten we buiten

Natuur & Avontuur

Onze Natuur & Avontuurcoaches zorgen voor een activiteiten aanbod met als doel om kinderen de ruimte te geven om te bewegen, te spelen en buiten op ontdekking te gaan. Kinderen leren op een verantwoorde manier uitdagingen aan te gaan en hun grenzen te verleggen. Een belangrijke doelstelling is kinderen verwondering over en betrokkenheid bij de natuur en hun leefomgeving bij te brengen en hen te stimuleren eigen initiatief, creativiteit en fantasie in te zetten. Onze uitgangspunten voor de pijler Natuur & Avontuur zijn:

- Zelf ervaren en beleven staat centraal; kinderen krijgen de ruimte om zelf dingen te ontdekken en uit te proberen
- Alle zintuigen worden geprikkeld (zicht, gehoor, reuk, tast en smaak)
- 'Hart, hoofd, handen'-principe: voelen, denken en doen
- Risico's hoeven niet per definitie vermeden te worden: kinderen leren potentiële risico's herkennen en er zo goed mogelijk mee omgaan.

Pedagogische praktijk

Cultuur

De Cultuurcoaches stimuleren het cultuurbewustzijn van kinderen door verschillende culturele en kunstzinnige activiteiten aan te bieden. Onder culturele en kunstzinnige vorming verstaan wij alles wat te maken heeft met het op expressieve wijze uiten van ideeën, gevoelens, waarnemingen en ervaringen. Dit is kunst (muziek, theater, toneel, dans, literatuur, beeldende kunst) en wetenschap (literatuur, architectuur), maar gaat ook over tradities en gebruiken, feesten, landen en nationaliteiten, godsdiensten, culturele stromingen, monumenten, musea, etc. We besteden aandacht aan feestdagen, cultuurgewoontes en maatschappelijke ontwikkelingen en respecteren daarbij de diverse achtergronden van kinderen.

Onze uitgangspunten voor de pijler Cultuur zijn:

- Zelf ervaren en beleven staat centraal; kinderen krijgen de ruimte om zelf dingen te ontdekken en uit te proberen
- Rekening houden met diversiteit in talenten en achtergronden
- Afwisselend en breed aanbod

Multimedia

Nieuwe media worden steeds vanzelfsprekender in ons leven daarmee ook in dat van de kinderen. We willen op een bewuste en verantwoorde manier omgaan met deze media en het daar inzetten waar het een waardevolle toevoeging is aan en/of ondersteuning kan zijn bij ons aanbod.

Onze Multimediacoach zet deze vormen van media in om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Dit klinkt tegenstrijdig, maar is in onze visie niet het geval. Kinderen kunnen spelenderwijs vaardigheden leren om op een bewuste en verantwoorde manier om te gaan met de nieuwe media. We noemen dit mediawijsheid.

De Multimediacoach maakt de kinderen wegwijs in de digitale wereld met behulp van media zoals film, fotografie, geluid, computers/tablets, robots, gadgets en nog veel meer. Het gezamenlijk beleven en uitvoeren van activiteiten op multimediasgebied biedt op de eerste plaats vermaak en ontspanning. Ook verbindt het kinderen met elkaar en met hun omgeving en het stimuleert het creatieve proces van kinderen om hun wereld aan anderen te laten zien. Onze uitgangspunten voor de pijler Multimedia zijn:

- Kinderen leren om media zelfstandig, bewust en selectief te gebruiken
- Multimedia creatief inzetten
- Afwisselend en breed aanbod
- Begeleide mediawijsheid en mediaopvoeding
- Daar waar mogelijk is multimedia inzetten in verbinding met andere activiteiten van Zonnekinderen

Pedagogische praktijk

Wereldwijs

Wereldwijs staat voor beleven, ervaren en ontdekken en is bedoeld voor kinderen van 9 jaar en ouder. Binnen deze pijler ervaren en beleven kinderen verschillende facetten van de maatschappij: iets goeds doen voor een ander, respect hebben voor elkaar en je omgeving. De doelstelling van Wereldwijs is om:

- Kinderen bewust te maken van de maatschappij en alle partijen die hier in een rol spelen
- Kinderen kennis te laten maken met diverse bedrijven, organisaties en mogelijkheden voor beroepen en/of opleidingen
- Kinderen te ondersteunen in het ontdekken van hun eigen talenten en mogelijkheden
- De interesse van kinderen aan te wakkeren

Kinderen mogen tijdens de Wereldwijs-activiteiten een kijkje nemen bij bedrijven en organisaties. Hoe gaat het er aan toe? Welke werkzaamheden zijn er? Welke eigenschappen heb je nodig voor bepaalde taken? Naast een kijkje in de keuken, krijgen kinderen een opdracht of denken ze mee met een vraagstuk. Kinderen denken in oplossingen en zien minder beren op de weg, daarom levert dit vaak verrassende ideeën en oplossingen op! Uniek aan Wereldwijs is dat we actief bedrijven en maatschappelijke instellingen betrekken bij de totstandkoming van dit activiteiten aanbod.

Hoofdstuk 5 Veiligheid en gezondheid

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een optimale ontwikkeling. Een kind moet fysiek veilig zijn en zich emotioneel ook veilig voelen op het kindcentrum. Veiligheid en welbevinden ontstaan door:

- Vertrouwde relaties
- Structuur en voorspelbaarheid
- Een veilige en gezonde omgeving

5.1. Vertrouwde relaties

Kinderen voelen zich veilig in een vertrouwde omgeving en in een groep kinderen met pedagogisch medewerkers die ze kennen en waar ze een band mee opbouwen. Een vertrouwde relatie kan worden opgebouwd met stabiliteit, persoonlijk contact en goede communicatie.

Vaste groep (basis- of stamgroep)

Om kinderen deze vertrouwde, stabiele omgeving te bieden worden ze opgevangen in een vaste groep (basis- of stamgroep). Er zijn zoveel mogelijk vaste pedagogisch medewerkers op de groepen, omdat dit het gevoel van veiligheid stimuleert en het vertrouwen in de pedagogisch medewerker zo makkelijker groeit. Naarmate kinderen ouder worden hebben zij, naast veiligheid

en geborgenheid, behoefte aan een grotere leefomgeving. Daarom geven wij kinderen regelmatig de gelegenheid om de ruimte buiten de groep te verkennen. Kinderen van verschillende groepen kunnen op deze manier met elkaar spelen. Hierbij wordt de dagstructuur van de groepen bewaakt. Op alle stamgroepen van de locatie is de dagstructuur gelijk en gelden dezelfde afspraken en regels. Hierdoor is de omgeving voor kinderen toch herkenbaar en voorspelbaar. Dit open-deurenbeleid geldt ook tussen dagopvang en buitenschoolse opvang als het past bij het dagritme, de groepssamenstelling of het thema. Kinderen raken hierdoor ook bekend met de andere groepsruimtes en andere pedagogisch medewerkers. Hun vertrouwde omgeving wordt groter en zij kunnen zich hier vanzelfsprekender in bewegen. Dit is prettig bij een eventuele overstap naar een andere groep.

Als er activiteiten zijn, gaan deuren open en kunnen kinderen ook op andere plekken dan hun eigen groep spelen. Dan wordt de maximale grootte van de groep tijdelijk losgelaten. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat één pedagogisch medewerker met drie kinderen knutselt en een andere pedagogisch medewerker met acht kinderen kringspelletjes doet. Dit biedt de mogelijkheid een gericht activiteitenaanbod te doen aan een specifiek groepje kinderen gericht op bijvoorbeeld leeftijd, ontwikkelgebieden of interesse. De (totale) Beroepskracht-Kind-Ratio op de locatie blijft dan ongewijzigd. Het is ook mogelijk dat kinderen de eigen groep of groepsruimte verlaten voor een activiteit of uitstapje. Zij maken dan gebruik van een andere ruimte die geschikter is voor de activiteit zoals een gymzaal, speelplein, knutselatelier of buitenruimte.

Groepsoverstijgende activiteiten

Regelmatig zijn er groepsoverstijgende activiteiten. Zo is er op de dagopvang bijvoorbeeld een gezamenlijke dagopening met alle peuters. De emotionele veiligheid van de kinderen wordt gewaarborgd doordat de activiteit (mede) begeleid wordt door de

Veiligheid en gezondheid

vaste medewerker van de groep. De kinderen gaan vanuit hun eigen groep, begeleid door de eigen pedagogisch medewerker, naar de gezamenlijke activiteit en keren na afloop ook weer op dezelfde wijze terug naar de eigen groep. Deelname aan deze activiteiten is altijd op basis van vrijwilligheid. Medewerkers observeren de kinderen en als kinderen zelf kenbaar maken zich niet prettig te voelen of als dit uit hun gedrag blijkt, zal de pedagogisch medewerker hier op inspelen. Het kind wordt bijvoorbeeld getroost, op zijn gemak gesteld maar mag ook altijd terug naar de eigen stam- of basisgroep.

Incidenteel zijn er in de BSO activiteiten in groepen groter dan 30 kinderen of die buiten de vertrouwde ruimtes plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan activiteiten in de vakantieperiode zoals een sportdag of een gezamenlijke natuur- of cultuuractiviteit. In deze situatie wordt de emotionele veiligheid gewaarborgd doordat de kinderen vanuit eigen basisgroep naar de gezamenlijke activiteit worden begeleid door een vaste pedagogisch medewerker. Deze pedagogisch medewerkers begeleiden (mede) de gezamenlijke activiteiten of zijn daarbij aanwezig zodat een kind te allen tijde bij een vaste medewerker terecht kan. Bij het verlaten van de basisgroep (start activiteiten) is bij de kinderen bekend welke begeleider de activiteit ondersteunt. Na afloop van de activiteit komen kinderen weer terug in de eigen basisgroep. Rondom een activiteit is er passende aandacht voor de emotionele veiligheid door er bijvoorbeeld vooraf samen over te spreken en de activiteit tijdig aan te kondigen. Ook ouders worden vooraf op de hoogte gesteld van een activiteit. Deelname geschiedt, zoals bij alle activiteiten, op basis van vrijwilligheid.

Samenvoegen van groepen en tweede groep

Kinderen kunnen (tijdelijk) gebruik maken van een tweede groep. Dit kan bij het afnemen van extra opvang (onder andere ruildagen) of als er bij de start of uitbreiding van opvang (nog) niet op alle gewenste dagen plaats is op de eigen groep. Dit gebeurt met schriftelijke toestemming van de ouders en gedurende een vooraf overeengekomen periode (dan wel tot er ruimte is op de eigen groep). Ook is het mogelijk dat tijdens vakanties of dagen met een (structurele) lage bezetting groepen worden samengevoegd. Bij het samenvoegen van groepen en opvang in een tweede groep is er passende aandacht voor de emotionele veiligheid. Door ons open-deurenbeleid en het activiteitenprogramma raken kinderen bekend met de andere groepsruimtes, pedagogisch medewerkers en kinderen. Pedagogisch medewerkers dienen altijd, maar meer nog in deze situaties, oog te hebben voor het welbevinden van kinderen. De pedagogisch medewerker toetst dat door contact en observeren of kinderen zich prettig voelen in de groep. De pedagogisch medewerker speelt in op de behoefte van kinderen en helpt, stuurt bij of zoekt naar een oplossing indien nodig. Voor zowel kinderen als ouders is duidelijk op welk moment het kind van welke groep deel uitmaakt.

Extra opvang - ruildagen

Voor extra opvang of ruildagen dienen ouders tijdig een aanvraag in te dienen via het Ouderportaal. De locatieverantwoordelijke beoordeelt op basis van de groeps- en personele bezetting of het verzoek gehonoreerd kan worden (zie "Protocol incidentele opvang en Protocol Ruildagen"). Extra opvang gebeurt bij voorkeur binnen de eigen stamgroep maar kinderen kunnen (tijdelijk) gebruik maken van een tweede basis- of stamgroep. Dit kan alleen met schriftelijke toestemming van de ouders (het aanvraagformulier en het protocol wijzen ouders er op dat zij met ondertekening van het formulier of via de digitale aanvraag binnen het Ouderportaal toestemming geven).

5.2. Veilige en gezonde omgeving

Voor een optimale ontwikkeling van kinderen is veiligheid de belangrijkste voorwaarde. Een kind dat zich niet veilig voelt, durft niet te gaan ontdekken, trekt zich terug, gaat geen nieuwe contacten aan en kan dus niet profiteren van alle nieuwe kansen en

Veiligheid en gezondheid

uitdagingen die het kindcentrum biedt. De pedagogische en interactievaardigheden van onze medewerkers zijn hierin dus van groot belang. Pedagogisch medewerkers moeten goed kijken en luisteren naar de kinderen. Zien wat een kind leuk vindt, een lastige situatie met een grapje oplossen, een onzeker kind steun geven en aanvoelen wat de stemming is in een groep. Daarnaast is het van belang dat zij oog hebben voor zaken die onveilig zijn voor een kind zoals pesten, buitensluiten of de spanning vanuit een negatieve groepsfeer. Een veilig pedagogisch klimaat stelt eisen aan de omgeving. De omgeving van kinderen moet gezond, hygiënisch en veilig zijn zodat zij zich vrij kunnen bewegen zonder gevaar op letsel. De omgeving moet ook tegemoetkomen aan de ontwikkelingsbehoefte van kinderen. Wij zijn daarom van mening dat verantwoorde risico's niet per definitie vermeden hoeven te worden. Wij leren kinderen potentiële gevaren te herkennen en er zo goed mogelijk mee om te gaan. Wij zijn verantwoordelijk voor de fysieke veiligheid van kinderen. Dit houdt in dat binnen- en buitenruimtes en speelmaterialen veilig en schoon zijn. Er zijn heldere afspraken rondom toezicht en begeleiding door pedagogisch medewerkers vastgelegd en er worden gedragsafspraken gemaakt met kinderen. Het betekent ook dat er gezonde voeding en voldoende beweging wordt geboden en dat er regels en afspraken zijn over hygiëne en over het voorkomen van risico's.

Ten aanzien van hygiëne en (infectie)ziektes volgen wij de richtlijnen van Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (onderdeel van het RIVM). Kinderopvang Zonnekinderen gaat ervan uit dat zieke kinderen in principe het beste af zijn in de eigen, huiselijke omgeving. Als een kind tijdens zijn verblijf ziek wordt of aangeeft pijn te hebben (dit ter beoordeling van de beroepskracht), wordt er contact opgenomen met de ouder(s). Ouders dienen er, als de situatie erom vraagt, zorg voor te dragen dat hun kind zo spoedig mogelijk opgehaald wordt. In het beleid Veiligheid en Gezondheid is per locatie beschreven wat de grootste risico's zijn, hoe kinderen geleerd wordt om te gaan met kleine risico's en hoe invulling wordt gegeven aan eisen op het gebied van kinder-EHBO, achterwacht, het vierogenprincipe, grensoverschrijdend gedrag en de beleidscyclus.

Gezonde kinderopvang

Gezonde Kinderopvang heeft als doel kinderen zo jong mogelijk gezond gedrag en een gezonde leefstijl aan te leren. Wij willen deze door de overheid gestimuleerde aanpak inbedden in onze beroepspraktijk. Dit betekent dat we structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen en deskundigheid van medewerkers werken. We hebben aandacht voor: voeding, bewegen, dagritme, mediagebruik, groen, sociaal-emotionele en seksuele ontwikkeling, zonbescherming, fysieke veiligheid en hygiëne. Hoe jonger kinderen gezond gedrag aanleren, hoe meer profijt ze hier in hun latere leven van hebben. De kinderopvang is een belangrijke plek om kinderen een gezonde start te geven. Jongere kinderen leren dit spelenderwijs, oudere kinderen middels bewustwording en uitleg. Ook kunnen pedagogisch medewerkers het goede voorbeeld geven aan kinderen en ouders. Onze visie op dagritme, bewegen (sport) en groen (natuur & avontuur) is in paragraaf 4.9 en 4.10 terug te lezen.

Voeding

We willen kinderen helpen bij het aanleren van een gezond eet- en beweegpatroon. Het gaat om bewustwording, vergroten van de kennis over voedsel en het maken van gezonde keuzes. Wij bieden daarom voornamelijk basisproducten aan uit de Schijf van Vijf en maken gebruik van adviezen van het Voedingscentrum. Wij doen een gevarieerd aanbod waar kinderen uit kunnen kiezen.

Veiligheid en gezondheid

Naast de broodmaaltijd verstrekken wij vers fruit en groente en verantwoorde tussendoortjes zoals een soepstengel of cracker. Kinderen tot 1 jaar hebben een eigen voedingsschema. Wij houden rekening met allergieën van kinderen. Er is ook ruimte om individuele afspraken te maken wanneer het noodzakelijk is om af te wijken van het voedingsbeleid, bijvoorbeeld bij een dieet of een bepaalde (geloofs)overtuiging. We stimuleren water drinken, maar voor de afwisseling bieden we soms suikervrije limonade.

Gezonde seksuele ontwikkeling

Seksuele ontwikkeling begint bij het leren kennen van het eigen lichaam. Dit start al in de babytijd. Het ontdekken van verschillen tussen jongen en meisje behoort bij de normale ontwikkeling. Kinderen zijn nieuwsgierig en onderzoekend. Verliefde gevoelens voor een ander zijn interessant. Voor het welbevinden heeft elk kind ook een bepaalde mate van lichamelijke koestering nodig. De grens van het onbetamelijke mag niet overschreden worden. Voor de pedagogisch medewerker is er een rol weggelegd om kinderen hun gevoelens en lichamelijk ontwikkeling te leren verwoorden op een acceptabele manier.

Mediawijsheid

Nieuwe media zijn vanzelfsprekend in ons leven, daarmee ook in dat van de kinderen. Kinderopvang Zonnekinderen wil op een bewuste en verantwoorde manier omgaan met media en het daar inzetten waar het een waardevolle toevoeging is aan en/of ondersteuning kan zijn bij ons aanbod.

Voor de kinderen van 0 tot 4 jaar heeft het gebruik van media geen structureel karakter. Het persoonlijke en sociale contact staat voorop en de incidentele inzet van media wordt altijd goed begeleid. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd bieden wij meer mogelijkheden. Het gebruik van computer, tablets, games en dergelijke is opgenomen in ons activiteitenaanbod. Ook hier is het een onderdeel en aanvullend. Nooit vervangend of exclusief. Net als bij andere activiteiten wordt er met kinderen over gesproken, worden er afspraken gemaakt en gedragsregels opgesteld. Het leren omgaan met digitale middelen en sociale media, oftewel mediawijsheid, is iets dat kinderen, net als andere vaardigheden, moeten leren. Voor ouders en andere (professionele) opvoeders gaat het er om dat zij kinderen helpen om:

- Media zelfstandig, bewust en selectief te gebruiken
- De informatie die ze tegenkomen in de media te begrijpen en kunnen doorzien wat waar en onwaar is, wat waardevol is en dat ze weten hoe verschillende media invloed kunnen uitoefenen

Als professionele aanbieder willen wij graag een bijdrage leveren aan een gezonde ontwikkeling van kinderen. In de eerste plaats naar de kinderen, maar ook in samenspraak met en ondersteunend aan ouders.

5.3. Pedagogisch medewerkers

Inzet medewerkers

Bij de inzet van ons personeel hanteren wij de kind-beroepskrachtratio zoals deze is vastgesteld in de wet Kinderopvang. Wij maken hierbij gebruik van www.1ratio.nl. Op deze site is de ratio voor alle opvangvormen na te lezen (zie "rekenregels"). De wet staat toe dat er (bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang) voor maximaal drie uur per dag kan worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers wordt ingezet. De tijdstippen waarop mag worden afgeweken worden opgenomen in het factsheet van iedere locatie.

Veiligheid en gezondheid

Professionaliteit

We selecteren onze medewerkers zorgvuldig. Alle medewerkers hebben een beroepskwalificatie en zijn daarmee toegerust voor de werkzaamheden binnen onze organisatie. Wij verwachten van onze medewerkers dat zij zich blijven ontwikkelen en leveren daar als organisatie een actieve bijdrage aan. Een jaarlijkse cyclus van ontwikkelgesprekken met alle medewerkers geeft sturing aan de ontwikkeling van personeel. Via onder andere pedagogische coaching on the job, het organiseren van studieavonden, gerichte her- en bijscholing, online leren en trajecten op maat leveren wij een bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van onze medewerkers. De kennis en ervaring die wij binnen Zonnekinderen opdoen worden met elkaar gedeeld en uitgewisseld.

Beroepshouding

Kinderen hebben een vertrouwde relatie nodig om zich veilig genoeg te voelen, hun omgeving te verkennen en zich te kunnen ontwikkelen. Zo'n veilige gehechtheidrelatie is niet alleen voorbehouden aan de ouders. Ook professionele opvoeders bieden een veilige relatie, mits is voldaan aan de voorwaarden van stabiliteit en sensitieve responsiviteit. Sensitieve responsiviteit betekent dat de pedagogisch medewerker gevoelig (sensitief) is voor de signalen van kinderen en openstaat voor wat kinderen verbaal en non-verbaal aangeven. Maar alleen sensitief zijn is niet genoeg: de pedagogisch medewerker moet de signalen niet alleen zien, maar er ook adequaat op reageren (responsiviteit).

Jonge kinderen communiceren met hun hele lichaam, later in de ontwikkeling wordt gesproken taal één van de belangrijkste communicatiemiddelen. Met taal leert een kind zijn emoties en gedachten te uiten en te sturen. Zo verbindt hij zich met de wereld om hem heen. De pedagogisch medewerker heeft de taak kinderen te helpen om taal te leren. Taal is ook het middel tijdens de interactie met kinderen, bijvoorbeeld om uit te leggen en grenzen te stellen. Pedagogisch medewerkers begeleiden ook de interactie tussen kinderen. Voor pedagogisch medewerkers zijn de volgende interactievaardigheden van groot belang:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie van het kind
- Praten, uitleggen en luisteren
- Grenzen stellen en structureren
- Ondersteunen van positieve reacties van kinderen (begeleiden van interactie)
- Ontwikkelingsstimulering (stimuleren van spelen en leren)

Veiligheid en gezondheid

5.4. Pedagogisch beleidsmedewerker en pedagogisch coach

De pedagogisch medewerker is bepalend in het leveren van kwalitatief goede opvang. Als medewerkers in hun kracht staan komt dat de kwaliteit én het werkplezier ten goede. De pedagogisch coach begeleidt de pedagogisch medewerkers daarom in hun pedagogisch didactisch handelen op de groep. Ze ondersteunt medewerkers bij hun beroepsuitoefening en verbetert daarmee de deskundigheid en vaardigheden van pedagogisch medewerkers. Wij zetten meerdere pedagogisch coaches in die ieder hun eigen expertisegebied hebben. Zo kunnen we al onze medewerkers coachen en daarnaast maatwerk leveren door de expertise gericht in te zetten. Ook vinden we het belangrijk om onze pedagogische visie te waarborgen. Onze pedagogische visie ligt vast in ons pedagogisch beleid en bepaalt de keuzes die we maken voor onze werkwijze en de middelen die we hiervoor inzetten. Hierbij valt te denken aan een doorgaande ontwikkellijn van 0 - 18 jaar, Startblokken, KJJK! en OVM, maar ook onze aanpak op het gebied van zorg, samenwerking met ouders, pijlers en veiligheid & gezondheid.

De pedagogisch beleidsmedewerker houdt zich bezig met de ontwikkeling van pedagogisch beleid. Door de pedagogische coaching te verbinden aan de pedagogische beleidsvorming ontstaat er een cyclisch geheel om de implementatie en uitvoering van de pedagogische beleidsvoornemens te bewaken, evalueren en aan te passen. Jaarlijks wordt op de peildatum (1 januari) vastgelegd hoeveel uur inzet er beschikbaar is voor pedagogische coaching en pedagogische beleidsontwikkeling. Dit hangt samen met het aantal locaties en het aantal medewerkers (FTE). De jaarlijkse uitwerking is te vinden als bijlage van dit document.

5.5. Stagiaires en vrijwilligers

De vaste beroepskrachten zijn primair verantwoordelijk voor de gang van zaken op de kinderopvang. Pedagogisch medewerkers kunnen in hun werk ondersteund worden door stagiaires en vrijwilligers.

Stagiaires

Stagiaires zijn doorgaans afkomstig van de mbo-opleiding Pedagogisch Werk. Een enkeling volgt de hbo-opleiding Pedagogiek. Als stagiaires starten, krijgen zij voorafgaand achtergrondinformatie over onze organisatie en het werken op de groep. De stagiaire doet, afhankelijk van de opleidingsfase, kennis en ervaring op door het uitvoeren van verschillende werkzaamheden. Afhankelijk van de competenties en het leerjaar kunnen de stagiaires taken zoals verschonen/toiletbezoek, voeden, begeleiden van (buiten) spel, het organiseren en begeleiden van activiteiten al dan niet deels zelfstandig uitvoeren. Stagiaires krijgen nooit zelfstandig de verantwoordelijkheid over een groep kinderen. Tijdens hun stage krijgen stagiaires begeleiding van één van de beroepskrachten en wordt met regelmaat de voortgang geëvalueerd. Stagiaires zijn in principe boventallig (tellen niet mee in de beroepskracht-kindratio). In incidentele gevallen kunnen wij stagiaires, conform wettelijke eisen en CAO afspraken, wel intallig inzetten. Er wordt dan rekening gehouden met de opleidingsfase waarin zij zich op dat moment bevinden.

Vrijwilligers

De vrijwilliger werkt aanvullend en boventallig (telt niet mee in beroepskracht-kindratio). De vrijwilliger biedt ondersteuning door te helpen met het groepswork (de activiteiten op de kinderopvang). De werkzaamheden kunnen bestaan uit bijvoorbeeld: ondersteunen bij een activiteit, met de kinderen meespelen, voorlezen aan een groepje kinderen, helpen bij het eten en drinken, helpen met het verschonen of naar het toilet gaan, huishoudelijke taken etc. De vrijwilliger draagt geen verantwoordelijkheid voor de groep of de ruimte waar de groep zich bevindt. De vrijwilliger werkt altijd onder aansturing van een beroepskracht. De beroepskracht coördineert de werkzaamheden van de vrijwilliger en draagt eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de activiteiten en de dienstverlening. De samenwerking met vrijwilligers is nader vastgelegd in ons vrijwilligersbeleid en in een overeenkomst met de betreffende vrijwilliger. Stagiaires en vrijwilligers worden (behoudens ziekte of onvoorziene omstandigheden) op vaste dagdelen ingezet, zodat de continuïteit voor de kinderen en beroepskrachten gewaarborgd is.

5.6 Personenregister kinderopvang

Iedereen die woont of werkt op een plek waar kinderen worden opgevangen, moet zich inschrijven in het Personenregister Kinderopvang. Dit geldt dus voor al onze medewerkers, gastouders (en hun volwassen huisgenoten), vrijwilligers en stagiaires. Inschrijven kan alleen met een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Met het personenregister worden medewerkers continu gescreend op strafbare feiten die belemmerend of bezwaarlijk zijn bij het werken met kinderen.

KINDEROPVANG

Zonnekinderen

Postadres:

Postbus 201,
6900 AE ZEVENAAR

T: 0316 - 340079

F: 0316 - 344057

E: info@zonnekinderen.nl

I: www.zonnekinderen.nl

Volg ons op

www.facebook.com/KinderopvangZonnekinderen